

Категорія справи № 925/1243/18: Господарські справи (до 01.01.2019); Майнові спори; Орендні правовідносини.

Надіслано судом: 11.06.2019. Зареєстровано: 12.06.2019. Оприлюднено: 13.06.2019.

Дата набрання законної сили: 03.06.2019

Номер судового провадження: не визначено

ПІВНІЧНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

вул. Шолуденка, буд. 1, літера А, м. Київ, 04116, (044) 230-06-58 inbox@anec.court.gov.ua

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"03" червня 2019 р.

Справа № 925/1243/18

Північний апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

головуючого: Пономаренка Є.Ю.

суддів: Руденко М.А.

Дідиченко М.А.

при секретарі судового засідання Мовчан А.Б.,

за участю представників:

від позивача - не прибув;

від відповідача - не прибув,

розглянувши апеляційну скаргу товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» на рішення Господарського суду Черкаської області від 16.01.2019 у справі № 925/1243/18 (суддя Єфіменко В.В., повний текст складено - 23.01.2019) за позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» до товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» про стягнення коштів

ВСТАНОВИВ наступне.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» звернулося до Господарського суду Черкаської області з позовом до товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» про стягнення 623 040 грн. боргу, 118 582,34 грн. втрат внаслідок інфляції та 30 506,46 грн. 3% річних за неналежне виконання грошових зобов'язань по договору оренди нежитлових приміщень №632/12.03.12 від 12.03.2013.

Рішенням Господарського суду Черкаської області від 16.01.2019 у справі № 925/1243/18 позов задоволено повністю; стягнуто з товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» на користь товариства з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» 772 178 грн., з яких - 623 040 грн. боргу, 118 582,34 грн. втрат внаслідок інфляції та 30 506,46 грн. 3% річних за неналежне виконання грошових зобов'язань по договору оренди нежитлових приміщень від 12.03.2013 №632/12.03.12, 11 581,94 грн. витрат по сплаті судового збору

При прийнятті рішення суд першої інстанції виходив з того, що матеріалами справи підтверджується порушення відповідачем грошових зобов'язань за договорами оренди, тому за висновком суду позовні вимоги про стягнення боргу, інфляційних втрат та 3% річних є обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню.

Не погодившись з прийнятим рішенням, відповідач звернувся до Північного апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, в якій просить скасувати рішення Господарського суду Черкаської області від 16.01.2019 та прийняти нове, яким у задоволенні позовних вимог відмовити.

Апелянт вважає, що оскаржуване рішення прийнято судом з порушенням норм процесуального та матеріального права. За доводами апелянта, спірні договори оренди зі сторони орендаря підписав ОСОБА_1, який згідно відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань не є підписантом від імені товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія», тому на його думку, судом неправомірно було прийнято до уваги такі правочини, з огляду на їх нікчемність. Також, за твердженнями апелянта, судом безпідставно не надано правову оцінку обставинам захоплення позивачем бухгалтерської та адміністративної документації відповідача. Крім того, на переконання скаржника, у відповідача немає жодної заборгованості за договорами оренди, оскільки погашення боргу позивача за договором надання послуг від 02.01.2014 зараховувалось в рахунок орендних платежів.

Сторони не скористалися правом на участь своїх представників в судовому засіданні, хоча про дату, час та місце судового засідання повідомлялись належним чином, ухвали суду направлялися за адресами офіційного місцезнаходження вказаних осіб, що підтверджується даними з реєстру поштових відправлень Північного апеляційного господарського суду від 21.05.2019.

Відповідно до п. 3.9.1 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 №18 «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції» якщо ухвалу про порушення провадження у справі було надіслано за належною адресою (тобто повідомленою суду стороною, а в разі ненадання суду відповідної інформації - адресою, зазначеною в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), і не повернуто підприємством зв'язку або повернуто з посиланням на відсутність (вибуття) адресата, відмову від одержання, закінчення строку зберігання поштового відправлення тощо, то вважається, що адресат повідомлений про час і місце розгляду справи судом.

Разом з тим, від позивача надійшло до суду клопотання про розгляд справи без участі його представника.

Слід також зазначити, що явка представників сторін не визнавалася обов'язковою, певних пояснень суд не вотребував.

З огляду на викладене, враховуючи клопотання позивача про розгляд справи без участі його представника, а також те, що неявка представника відповідача не перешкоджає розгляду апеляційної скарги, остання розглянута судом у даному судовому засіданні по суті з прийняттям постанови.

Згідно з ч. 1 ст. 270 Господарського процесуального кодексу України у суді апеляційної інстанції справи переглядаються за правилами розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження з урахуванням особливостей, передбачених у Главі 1 Розділу IV.

Частинами 1 та 2 ст. 269 Господарського процесуального кодексу України передбачено, що суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції досліджує докази, що стосуються фактів, на які учасники справи посилаються в апеляційній скарзі та (або) відзиві на неї.

Колегія суддів, беручи до уваги межі перегляду справи у апеляційній інстанції, обговоривши доводи апеляційної скарги, проаналізувавши на підставі фактичних обставин справи застосування судом першої інстанції норм матеріального та процесуального права при прийнятті рішення, дійшла до

висновку про те, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню, а оскаржуване рішення місцевого господарського суду не підлягає зміні або скасуванню з наступних підстав.

Між товариством з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» (орендодавець) та товариством з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» (орендар) 12.03.2013 було укладено договір оренди нежитлового приміщення №632/12.03.13.

За умовами п. 1.1 договору орендодавець зобов'язується передати орендареві, а орендар зобов'язується прийняти у строкове платне користування нежитлові приміщення, що розташовані за адресою: м. Черкаси, вул. Смілянська, 122/1.

Відповідно до п. 3.3 договору при переданні об'єкта складається акт прийому-передачі, який підписують члени двосторонньої комісії.

Об'єкт вважається переданим в оренду з моменту підписання акта, зазначеного у п. 3.3 договору (п. 3.4 договору).

Згідно п. 4.1 договору строк оренди становить два роки одинадцять місяців з дати приймання об'єкта за актом приймання-передачі.

Загальний розмір орендної плати за об'єкт становить 18 500 грн. на місяць (п. 5.2 договору).

Відповідно до п.п. 5.5, 5.6, 5.7 договору орендна плата сплачується щоквартально. Орендну плату орендар сплачує в безготівковому порядку на поточний рахунок орендодавця не пізніше 10 числа місяця, наступного після кварталу за який проводиться розрахунок. Орендодавець на момент укладення договору має статус платника податку на прибуток підприємств на загальних підставах.

Додатковою угодою №1 від 15.05.2013 до договору оренди нежитлового приміщення №632/12.03.13 було внесено зміни, в частині збільшення площі розміру орендованого майна та збільшення розміру щомісячної орендної плати до 18 880,00 грн. на місяць.

Згодом, 12.02.2016 між товариством з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» (орендодавець) та товариством з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» (орендар) щодо цього ж нерухомого майна було укладено новий договір оренди нежитлового приміщення №2955/12.02.16 на тих же умовах, на строк два роки одинадцять місяців з дати приймання об'єкта за актом приймання-передачі.

Щомісячний розмір орендної плати узгоджено сторонами в розмірі 18 880,00 грн. (п. 4.2 договору).

У пунктах 4.4, 4.5 договору №2955/12.02.16 визначено, що орендна плата сплачується щоквартально. Орендну плату орендар сплачує в безготівковому порядку на поточний рахунок орендодавця не пізніше 10 числа місяця, наступного після кварталу, за який проводиться розрахунок.

Постановою Господарського суду Черкаської області від 28.03.2018 у справі № 01/5026/1159/2011 товариство з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» було визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру строком на дванадцять місяців.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Іванюка Олександра Миколайовича, яким було виявлено, що банкрут має на праві власності нерухоме майно - нежитлові приміщення, що розташовані за адресою: м. Черкаси, вул. Смілянська, 122/1, загальною площею 1888 кв.м., які здаються в оренду на підставі вищезазначених договорів.

За твердженнями позивача, відповідач не сплачував орендну плату за користування нежитловими приміщеннями за договорами оренди №632/12.03.13 від 12.03.2013 та №2955/12.02.16 від 12.02.2016, внаслідок чого за період з 11.01.2016 по 30.06.2018 виникла заборгованість у сумі 623 040 грн.

У зв'язку з неналежним виконанням відповідачем взятих на себе зобов'язань за договорами оренди нежитлових приміщень в частині повної та своєчасної сплати орендних платежів, позивач звернувся до Господарського суду Черкаської області з відповідним позовом.

Як вже зазначалось, судом першої інстанції позов задоволено повністю.

Колегія суддів погоджується з висновками суду першої інстанції, з огляду на наступне.

Відповідно до ч. 1 ст. 283 Господарського кодексу України за договором оренди одна сторона (орендодавець) передає другій стороні (орендареві) за плату на певний строк у користування майно для здійснення господарської діяльності.

Згідно із ч. 1 ст. 759 Цивільного кодексу України за договором найму (оренди) наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у користування за плату на певний строк.

Відповідно до ч. 1 ст. 762 ЦК України за користування майном з наймача справляється плата, розмір якої встановлюється договором найму.

Частинами 1, 4 ст. 285 ГК України визначено, що орендна плата - це фіксований платіж, який орендар сплачує орендодавцю незалежно від наслідків своєї господарської діяльності. Розмір орендної плати може бути змінений за погодженням сторін, а також в інших випадках, передбачених законодавством. Строки внесення орендної плати визначаються в договорі.

Відповідно до ч. 1 ст. 526 ЦК України зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Згідно положень ст. 610 ЦК України порушенням зобов'язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання (неналежне виконання).

Відповідно до ст. 530 ЦК України якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін).

З матеріалів справи вбачається, що на виконання умов договорів оренди, між сторонами було підписано акт приймання-передачі в оренду нежитлового приміщення від 13.03.2013 та акт приймання-передачі в оренду нежитлового приміщення від 12.02.2016.

Відтак, актами підтверджується факт належного виконання позивачем взятих на себе зобов'язань за договорами оренди щодо передачі майна в оренду товариству з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія».

В свою чергу, орендар - відповідач у справі за користування майном на умовах договорів оренди № 632/12.03.13 від 12.03.2013 (з урахуванням внесених змін) та № 2955/12.02.16 від 12.02.2016 за визначений позивачем спірний період з 11.01.2016 по 30.06.2018, мав сплатити 623 040 грн. (з розрахунку щомісячного орендного платежу у розмірі 18 800 грн.).

Натомість, відповідач будучи обізнаним про суми орендної плати, не виконав покладений на нього обов'язок щодо перерахування грошових коштів в безготівковому порядку на поточний рахунок орендодавця не пізніше 10 числа місяця, наступного після кварталу, за який проводиться розрахунок.

Отже, у відповідача перед позивачем виникла заборгованість у сумі 623 040 грн.

Однак, апелянт вказує на відсутність у відповідача заборгованості зі сплати орендних платежів за договорами оренди нежитлового приміщення № 632/12.03.13 від 12.03.2013 та № 2955/12.02.16 від 12.02.2016, аргументуючи це тим, що на підставі укладеного договору про надання послуг № 817/02.01.14 від 02.01.2014, між сторонами було проведено взаємозалік, в тому числі, по наданим послугам оренди.

На підтвердження своїх доводів, апелянтом в тексті апеляційної скарги заявлено клопотання про долучення до матеріалів справи: копії договору про надання послуг № 817/02.01.14 від 02.01.2014; копії додаткової угоди від 26.12.2014 до договору про надання послуг № 817/02.01.14 від 02.01.2014; копій актів взаємозаліку за надані послуги/виконані роботи; копій актів виконаних робіт за 2017 рік; копій податкових накладних; заяву свідка ОСОБА_5; копії балансу (звіт про фінансовий стан)

підприємства станом на 30.09.2018; копії звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за 9 місяців 2018 року.

Неможливість подання зазначених документів до суду першої інстанції скажчик обґрунтовує тим, що керівник та працівники товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» з 03.07.2018 не мають доступу до підприємства та його фінансової і бухгалтерської документації, внаслідок захоплення товариства позивачем. Разом з тим, лише після тривалого лікування, керівник товариства - ОСОБА_5 зміг отримати з особистого архіву головного бухгалтера Клименко документи, які наразі додано до скарги. Також, як зазначає апелянт, за вказаних обставин представник відповідача Макеев В.Ф. тільки у лютому 2019 року був уповноважений на звернення від імені товариства до органів статистики та ДФС щодо отримання документів, які стосуються діяльності відповідача. Наведені причини, за твердженнями скажчика, перешкождали своєчасному поданню зазначених вище документів до місцевого суду.

Приписами ч. 3 ст. 269 ГПК України передбачено, що докази, які не були подані до суду першої інстанції, приймаються судом лише у виняткових випадках, якщо учасник справи надав докази неможливості їх подання до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього.

Зі змісту положень ч.ч. 3, 4 п. 9 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування розділу XII Господарського процесуального кодексу України» №7 від 17.05.2011 вбачається, що у вирішенні питань щодо прийняття додаткових доказів суд апеляційної інстанції повинен повно і всебічно з'ясовувати причини їх неподання з урахуванням конкретних обставин справи і об'єктивно оцінити поважність цих причин. У разі прийняття додаткових доказів у постанові апеляційної інстанції мають зазначатися підстави такого прийняття. До згаданих підстав належить, зокрема, необґрунтоване відхилення судом першої інстанції клопотань сторін про витребування господарським судом доказів.

Як зазначає апелянт, керівник ОСОБА_5 розпочав пошук документів щодо підприємства лише на початку лютого 2019 року, у зв'язку з його перебуванням на тривалому лікуванні за кордоном, що підтверджується доданими до скарги лікарняними довідками та копіями авіаквитків.

Утім, згідно відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань за ідентифікаційним кодом 37400134, керівником (з 26.11.2010) та підписантом (з 22.11.2010) ТОВ «ТД «Черкаська продовольча компанія» є Гурінович О.О. Крім цього, як підписант товариства (з 22.11.2010) значиться також ОСОБА_5

Разом з тим, доводи апелянта обґрунтовувались хворобою ОСОБА_5

Натомість, колегія суддів зауважує, що скажником не надано жодних доказів та не наведено об'єктивних обставин, які перешкождали безпосередньому керівнику Гуріновичу О.О. чи іншим працівникам товариства вчасно зібрати та подати необхідну документацію по взаємозаліку до суду, зважаючи на обізнаність представника відповідача про розгляд справи в першій інстанції (з огляду на наявне у справі клопотання про зупинення розгляду справи датоване 04.01.2019).

Тим більше, як зазначає апелянт захоплення підприємства сталося ще 03.07.2018, відтак, у представників відповідача було достатньо часу віднайти необхідні документи (наприклад, звернувшись до головного бухгалтера за архівом).

Так само, судом не приймаються посилання апелянта на те, що представник відповідача Макеев В.Ф. тільки у лютому 2019 року (після одужання ОСОБА_5) був уповноважений на звернення від імені товариства до органів статистики та ДФС щодо отримання документів, які стосуються діяльності відповідача, оскільки як вбачається з довіреності б/н від 19.02.2019, остання підписана Гуріновичем О.О. , а не ОСОБА_5 , а отже, обставини хвороби ОСОБА_5 ніяким чином не унеможливлювали складання тексту відповідної довіреності раніше.

Крім того, судом враховується посилання апелянта на відсутність у відповідача первинних бухгалтерських документів, які б могли підтвердити проведення взаємозаліку.

За таких обставин, колегія суддів дійшла висновку, що відповідачем не надано належних та допустимих доказів неможливості подання заявлених в клопотанні документів до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього, тому вказане клопотання залишається судом без розгляду.

Також, слід зазначити, що відповідач не був позбавлений можливостей самостійно отримати та надати суду, зокрема, виписки зі своїх банківських рахунків, які могли б підтвердити сплату (перерахування) коштів позивачу, тобто належні та допустимі письмові докази, що спростовують доводи позивача стосовно наявності боргу зі сплати орендних платежів (за умови дійсного виконання свого зобов'язання).

Проте, відповідачем не було доведено суду факту своєчасного здійснення, на підставі умов договорів оренди, розрахунку з позивачем за орендоване приміщення, а також не було спростовано доводи позивача, що викладені в позові.

При цьому, зазначення у скарзі про захоплення позивачем бухгалтерської та адміністративної документації ТОВ «ТД «Черкаська продовольча компанія» та відсутність доступу до підприємства з 03.07.2018, не є підставою для ухилення від сплати боргу, який виник до вказаних обставин.

Також, не знаходять свого підтвердження посилання апелянта на нікчемність договорів оренди, оскільки судом таких обставин не виявлено, та крім цього, як вбачається зі змісту наявних у справі документів відповідачем факт користування орендованим майном у спірний період не заперечувався, що свідчить про безпідставність його доводів в цій частині.

За таких обставин, доводи апелянта не спростовують факт порушення виконання ним своїх зобов'язань за договорами оренди та обставини встановлені в оскаржуваному рішенні.

Враховуючи, що в матеріалах справи відсутні докази перерахування відповідачем орендної плати за користування орендованими нежитловими приміщеннями згідно договорів оренди №632/12.03.13 від 12.03.2013 (з урахуванням внесених змін) та №2955/12.02.16 від 12.02.2016 в період з 11.01.2016 по 30.06.2018, та з огляду на те, що факт наявності боргу ним не спростовано, суд першої інстанції правомірно визнав обґрунтованою та такою, що підлягає задоволенню вимогу позивача про стягнення з відповідача 623 040 грн. боргу.

Стосовно вимог позивача про стягнення 118 582,34 грн. інфляційних втрат та 30 506,46 грн. 3% річних за прострочення виконання відповідачем грошового зобов'язання по сплаті орендних послуг за спірний період, колегія суддів зазначає наступне.

Якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін) (ч. 1 ст. 530 ЦК України).

Боржник вважається таким, що прострочив, якщо він не приступив до виконання зобов'язання або не виконав його у строк, встановлений договором або законом (ч. 1 ст. 612 ЦК України).

У розділі «Відповідальність сторін і вирішення спорів» договорів оренди сторони погодили, що при порушенні своїх зобов'язань за договором сторона несе відповідальність, визначену договором та/або чинним законодавством України. Порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених договором.

Відповідно до ч. 2 ст. 625 ЦК України боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Враховуючи прострочення відповідачем виконання свого зобов'язання по сплаті орендних платежів в період з 11.01.2016 по 30.06.2018 та з огляду на вірно складений позивачем розрахунок суми інфляційних втрат та 3% річних, суд першої інстанції дійшов вірного висновку про стягнення з відповідача на користь позивача 118 582,34 грн. інфляційних втрат та 30 506,46 грн. 3% річних.

Таким чином, суд апеляційної інстанції погоджується із висновком місцевого господарського суду щодо задоволення позовних вимог товариства з обмеженою відповідальністю «Черкаська продовольча компанія» та стягнення з товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» на користь позивача 623 040 грн. боргу, 118 582,34 грн. інфляційних втрат та 30 506,46 грн. 3% річних, а наведені доводи за апеляційною скаргою підлягають залишенню без задоволення, у зв'язку з їх безпідставністю та недоведеністю у встановленому законом порядку.

З урахуванням всіх обставин справи в їх сукупності, колегія суддів дійшла висновку про те, що оскаржуване рішення місцевого господарського суду прийнято з повним, всебічним та об'єктивним з'ясуванням обставин, які мають значення для справи, а також з дотриманням норм матеріального і процесуального права, у зв'язку з чим, правові підстави для задоволення апеляційної скарги відсутні.

Оскільки, у задоволенні апеляційної скарги відмовлено, відповідно до ст. 129 Господарського процесуального кодексу України, витрати по сплаті судового збору за подання апеляційної скарги покладаються на відповідача (апелянта).

Керуючись ст.ст. 240, 269, 275, 281 - 284 Господарського процесуального кодексу України, Північний апеляційний господарський суд, -

ПОСТАНОВИВ:

1. Апеляційну скаргу товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Черкаська продовольча компанія» залишити без задоволення, а рішення Господарського суду Черкаської області від 16.01.2019 у справі №925/1243/18 - без змін.
2. Судові витрати зі сплати судового збору за подачу апеляційної скарги покласти на її заявника - відповідача у справі.
3. Поновити дію рішення Господарського суду Черкаської області від 16.01.2019 у справі №925/1243/18.
4. Постанова набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена в касаційному порядку шляхом подання касаційної скарги до Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду протягом двадцяти днів з дня складання її повного тексту.

Повний текст постанови складено: 10.06.2019 року.

Головуючий суддя

Є.Ю. Пономаренко

Судді

М.А. Руденко

М.А. Дідиченко